

INLEIDING

Het "Raadsprogramma ambities 2018 - 2022" is vastgesteld door de gemeenteraad van Duiven in haar vergadering van 18 december 2018. In de politieke arena en vooral tijdens verkiezingen worden vaak de verschillen tussen politieke partijen uitgelicht. In het raadsprogramma is echter gezocht naar de gezamenlijke ambitie van de partijen: wat willen we samen bereiken deze raadsperiode? De Raadswerkgroep "Raad in de samenleving" heeft in verschillende bijeenkomsten de basis gelegd. Zo is eerst geïnterviewd welke thema's opgenomen moeten worden in het programma waarbij is gekeken naar gedeelde ambities uit de verkiezingsprogramma's. Vervolgens is op basis van input van de deelnemende fracties een concept-raadsprogramma geschreven. Dit document is ten slotte bijgeschaafd door de fractievoorzitters waarbij ook de zienswijze van het college is meegenomen. Dit heeft geresulteerd in een programma met gezamenlijke ambities.

Het "Raadsprogramma ambities 2018 - 2022" is naast een ambitiesdocument van de gemeenteraad van Duiven óók een leerproces. Het drukt uit welke ambities de raad heeft - anders gezegd: "wat" de raad in de periode 2018 - 2022 wil bereiken en is een inspanningsverplichting voor raad en college om de doelen die gesteld zijn ook daadwerkelijk te halen. Maar het is ook een leerproces: hoe werkt een raadsprogramma in relatie tot verkiezingsprogramma's, hoe verhoudt het zich tot een collegeakkoord en is het dynamisch genoeg om zo nodig aanpassingen aan te brengen?

Aangezien het om een eerste experiment met een raadsprogramma gaat is ervoor gekozen om het vooral een document te laten zijn van zes politieke partijen in de gemeenteraad van Duiven. Een écht raadsprogramma krijgt eerst en vooral input vanuit de samenleving: inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Een brede consultatie van die "stakeholders" heeft nu niet plaatsgevonden. De intentie is om, als het raadsprogramma een toegevoegde waarde blijkt te hebben, die brede consultatie medio 2021/2022 wel plaats te laten vinden.

Het "Raadsprogramma ambities 2018 - 2022" drukt uiteraard alleen de gedeelde ambities van zes politieke partijen uit. Elke politieke partij heeft ook nog eigen ambities, niet alleen over het "wat" maar ook over het "hoe". Die ambities zullen in de komende raadsperiode ook gewoon de ruimte krijgen. Naast overeenkomsten zullen er ook verschillen zijn, dat is onderdeel van politiek bedrijven. Dat is ook meteen de reden waarom dit document kaderstellend is op hoofdlijnen en globale doelen. Deze doelen specificeren en meetbaar maken is onderdeel van politiek bedrijven en compromissen sluiten. Bij de verdere uitwerking zal ook realisme centraal staan.

Toch mag de gemeenteraad van de gemeente Duiven er trots op zijn dat zij met zes verschillende partijen ambities heeft geformuleerd. Ambities waar de partijen aan het einde van de zittingsperiode op afgerekend kunnen en mogen worden. Een college dat niet doet wat de raad wil, moet - zo hoort dat met een raadsprogramma - door de raad bijgestuurd worden. Of, in het uiterste geval, kan de raad zelf door middel van initiatiefvoorstellen haar eigen ambities omzetten in beleid en kaders.

BESTUURLIJK DOMEIN

Democratische vernieuwing

De vergaderstructuur van de gemeenteraad in de gemeente Duiven is in 2017 ingrijpend aangepast. Zodanig dat ook inwoners en andere betrokkenen mee kunnen praten over onderwerpen die op de agenda staan tijdens de 'politieke avond'. In potentie kan dit vergadermodel erg waardevol zijn omdat inwoners direct uiting kunnen geven aan hun betrokkenheid bij Duiven door op een laagdrempelige wijze hun stem te laten horen in de lokale democratie. Het feit dat de opkomst vaak te wensen overlaat geeft echter aan dat deze kansen in de praktijk nog niet goed worden benut. We spreken daarom de ambitie uit dat het ingevoerde vergadermodel beter aan de doelstelling van participatie gaat voldoen. Hierbij is het allereerst van belang om de communicatie richting inwoners te verbeteren zodat zij uitstekend op de hoogte zijn van de politieke agenda: wat wordt er besproken en wanneer?

Om de (politieke) betrokkenheid in onze dorpen, wijken en buurten te vergroten is het daarnaast ook belangrijk om juist het gemeentehuis uit te gaan en als raad midden in de samenleving te staan. Dit zorgt ervoor dat de raadsleden goed weten wat er speelt in de samenleving en welke ideeën inwoners bijvoorbeeld hebben over hun directe leefomgeving. Direct contact tussen inwoners en hun volksvertegenwoordigers zorgt ook voor meer wederzijds begrip tussen politiek en inwoners van Duiven. Een raadslid kan bijvoorbeeld uitleg geven hoe hij/zij concreet de belangen van inwoners vertegenwoordigt. Als raad hebben we een actieve werkgroep die zich bezighoudt met de positie van de gemeenteraad in de samenleving. Ook de komende raadsperiode willen we deze werkgroep de ruimte blijven geven om vernieuwende projecten te bedenken die de lokale democratie vitaler maken en de betrokkenheid van inwoners weten te versterken. In het bijzonder willen we hierbij de opdracht meegeven om aandacht te geven aan de politieke betrokkenheid van de jeugd. Tijdens de uitvoering moeten de projecten goed gevolgd worden en achteraf goed geëvalueerd, zodat we hiervan kunnen leren voor de toekomst.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- zorgen dat het in 2017 ingevoerde vergadermodel beter aan de doelstelling van participatie gaat voldoen.
- ruimte blijven geven aan de raadswerkgroep 'Raad in de samenleving' om vernieuwende projecten te bedenken die de betrokkenheid van inwoners versterken.
- dat het college belanghebbenden en geïnteresseerden in een vroegtijdig stadium bij de planvorming/ideevorming betreft.

SOCIAAL DOMEIN

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een sterk groeiend fenomeen in de samenleving, ook in Duiven. De gemeenteraad wil daar de komende jaren serieus aandacht aan geven. Bij eenzaamheid doelen we op de groeiende groep mensen die zich alleen voelt staan en vaker of dieper contact zouden willen hebben met andere mensen. In de huidige individualistische maatschappij is buurtcontact en een gezonde dosis betrokkenheid helaas niet meer

vanzelfsprekend. Inwoners van Duiven zijn bezorgd over dit feit en herkennen dat er in de buurten en wijken minder wordt omgezien naar elkaar. Als raadsleden willen we dit signaal uiterst serieus nemen en daarom wordt het tegengaan van eenzaamheid de komende raadsperiode een speerpunt.

Er is al veel onderzoek gedaan naar eenzaamheid en als raad willen we eerst bijgepraat worden over de lokale situatie in Duiven wat betreft eenzaamheid. We geven het college komende raadsperiode de opdracht mee om actief op zoek te gaan naar signalen van eenzaamheid en te experimenteren met passende oplossingen die gericht en proportioneel zijn (niet te bemoeizuchtig). Met trots kijken we naar reeds bestaande initiatieven om eenzaamheid terug te dringen die spontaan zijn ontstaan in de gemeenschappen Duiven, Groessen en Loo. Het is belangrijk voor beleidsmakers om te leren van deze initiatieven en waar mogelijk hierbij aan te sluiten. Als raad willen we regelmatig een terugkoppeling uit het college om te kunnen controleren of het beleid werkt en de gekozen oplossingen bijdragen aan het terugdringen van eenzaamheid in onze dorpen.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- op de korte termijn goed geïnformeerd worden over het fenomeen 'eenzaamheid' en de lokale situatie in Duiven (cijfers, uitleg over bestaande initiatieven en inzicht in specifieke risicogroepen en -wijken/dorpen).
- het college opdracht geven om slagvaardig actie te ondernemen, actief op zoek te gaan naar signalen van eenzaamheid en te experimenteren met oplossingen.
- In onze raadsperiode regelmatig updates krijgen vanuit het college om er achter te komen of de gekozen oplossingen werken om de eenzaamheid terug te dringen of dat de beleidskaders herijkt moeten worden.

Toegankelijkheid

In het streven naar toegankelijkheid gebruikt de gemeente Duiven het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (2006) als leidraad. Dit betekent dat mensen met een beperking zo volledig mogelijk moeten kunnen participeren in onze samenleving. Naast fysieke toegankelijkheid (toegang tot gebouwen) is het ook van belang om drempels weg te nemen die toegang belemmeren aan sociale, culturele en recreatieve voorzieningen. Geld of een handicap mogen geen redenen zijn om niet via deze voorzieningen mee te kunnen doen in onze Duivense samenleving. Wij stellen ons ten doel dat, voor zover mogelijk, in 2022 alle openbare gebouwen en faciliteiten voor iedereen fysiek goed toegankelijk zijn. Ook financieel moeten de voorzieningen toegankelijk zijn voor een zo breed mogelijk publiek.

Laaggeletterdheid en problemen met de digitalisering van de samenleving horen daar in onze optiek ook bij. Zo moet een website niet alleen goed toegankelijk zijn voor mensen met een visuele beperking, maar ook in begrijpelijk Nederlands opgesteld zijn en te doorgronden voor mensen die digitaal niet zo vaardig zijn. Waar nodig moeten daarom ook alternatieven geboden worden. De doelgroep die last heeft van deze problematiek (laaggeletterdheid/digitaal analfabetisme) moet in de gelegenheid gesteld worden om iets aan deze achterstanden te doen of hulp krijgen om ook met hun problematiek volwaardig deel te nemen aan de maatschappij.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- naar alle redelijkheid zorgen dat (openbare) fysieke locaties in de gemeente Duiven voor iedereen goed toegankelijk zijn.
- bestaande drempels wegnemen, zodat iedereen deel kan nemen aan een sociaal, sportief en cultureel verenigingsleven.
- specifieke en gerichte acties gericht op laaggeletterden en mensen die digitaal niet of onvoldoende vaardig zijn.

Armoedebeleid

Komende raadsperiode willen we de armoede in Duiven verminderen en mensen in armoede beter bijstaan in hun situatie. De gemeente doet al veel aan armoedebeleid en er bestaan regelingen waar inwoners met een kleine beurs gebruik van kunnen maken om bijvoorbeeld lid te kunnen worden van onze verenigingen. Er valt nog veel winst te boeken in de bekendheid van die regelingen want lang niet iedereen is op de hoogte van de bestaande kansen. Dit heeft soms te maken met laaggeletterdheid en/of digitaal analfabetisme: sommige mensen verdwalen in de informatie die ze tegenkomen en weten de weg naar gemeentelijke hulp niet te vinden. Concreet vinden we daarom dat de toegankelijkheid en bekendheid van de bestaande regelingen verbeterd moet worden zodat meer mensen hun weg weten te vinden naar de juiste (financiële) steun in de rug.

Daarnaast is er in de samenleving ook veel verborgen armoede. Er is bijvoorbeeld een groep mensen die wat betreft inkomensafhankelijke toeslagen net buiten de boot valt. Ook valt te denken aan ZZP-ers die een onvoorspelbaar en soms ontoereikend inkomen hebben. Zorgwekkend is daarbij ook dat er veel kinderen zijn die daardoor in armoede opgroeien. Om de situatie te verbeteren willen wij het college allereerst de opdracht meegeven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de 'verborgen' armoede beter zichtbaar te maken.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- dat meer mensen gebruik maken van de bestaande regelingen in het armoedebeleid doordat de uitvoering van het armoedebeleid toegankelijker wordt en regelingen meer bekendheid krijgen.
- het college de opdracht geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de verborgen armoede zoveel als mogelijk boven tafel te krijgen.

Zorg

De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. Nu de "transitie" (lees: overdracht) heeft plaatsgevonden moet de belangrijkste stap nog gezet worden: zorgen dat iedereen naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving. Daarvoor is ontschotting van bovengenoemde drie wetten absolute noodzaak: alleen als de gemeente een integrale ondersteuning kan bieden en niet gehinderd wordt door "kokervisie" is passende en adequate zorg en ondersteuning mogelijk, uitgaande van de eigen regie van mensen over hun leven. Ook zal geïnnoveerd moeten worden in het sociaal domein: creativiteit en

samenwerking bij aanbieders van zorg en ondersteuning, maar ook creativiteit bij het samen met mensen zoeken naar de meest passende en adequate voorzieningen.

Iedereen moet de zorg en ondersteuning krijgen die hij of zij nodig heeft. Daarbij mag het kostenaspect nooit leidend zijn. De bestemmingsreserve "Sociaal domein" moet voldoende gevuld zijn om tegenvallers op te vangen, maar zo nodig moet ook geput worden uit de Algemene reserve. Dat wil overigens niet zeggen dat alles maar moet kunnen. Goede inventarisatie van het probleem, het uitgangspunt "één gezin, één plan, één regisseur" en kwalitatief hoogwaardige en slimme inkoop kunnen de uitgaven binnen de perken houden.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- dat de transformatie van het sociaal domein verdere prioriteit krijgt zodat iedereen de zorg en/of ondersteuning krijgt die hij/zij nodig heeft om zo volwaardig mogelijk te kunnen participeren in de samenleving.
- In de zorg aandacht voor ontschotting, innovatie en een integrale aanpak.
- dat passende zorg en ondersteuning niet gehinderd wordt door financiële of beleidsmatige barrières.

FYSIEK DOMEIN

Duurzaamheid

De gemeenteraad van Duiven wil binnen het fysieke domein duurzaamheid als één van de belangrijke speerpunten benoemen. De gemeente Duiven en inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven zullen ambitieuze en haalbare doelen moeten stellen op het gebied van duurzaamheid. Doelen alleen zijn echter niet genoeg: het gaat ook om de vraag hoe die doelen gerealiseerd gaan worden. In dit raadsprogramma worden nog geen exacte doelen omschreven. Dat ook de gemeente Duiven er uiteindelijk niet aan ontkomt om op termijn klimaatneutraal te zijn staat vast. De gemeenteraad zal echter in de periode 2018 - 2022 concrete doelen gaan stellen. Daarbij gaat het niet alleen om verduurzaming van de eigen organisatie, maar ook om doelen voor inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

De hier geformuleerde ambitie om voor 2022 een "Duurzaamheidsagenda" voor de langere termijn op te stellen betekent ook dat daarbij aan de orde moet komen hoe duurzaamheidsdoelen gerealiseerd kunnen worden. We gaan externe partijen stimuleren en uitdagen om bij te dragen aan die duurzaamheidsdoelen, bijvoorbeeld de bouwsector als het gaat om klimaatneutraal bouwen. Dit betekent dat het thema "duurzaamheid" ook een lokale uitdaging is, die niet zonder medewerking van externe partijen het hoofd geboden kan worden. De energietransitie, van "vuile" naar "schone" energie, is essentieel. Op de vraag hoe in de gemeente Duiven alleen nog maar gebruik gemaakt wordt van "schone" energie zal in 2022 beleid geformuleerd moeten zijn. Onvermijdelijk zal daarbij ook aan de orde moeten komen wat nodig is om in de gehele gemeente gasaansluitingen in woningen af te koppelen.

Circulaire economie als onderdeel van duurzaamheid

Op dit moment spreken we nog (te) vaak van afvalbeleid. Terwijl een essentieel onderdeel van duurzaamheid de mentaliteitsomslag is dat er geen afval is, maar dat een circulaire

economie drijft op de gedachte dat er geen afval is, maar dat alles weer een grondstof is en hergebruikt kan worden. De opgave is dan ook om het huidige afvalbeleid zodanig te herformuleren dat 100% hergebruik het doel is. En dat dit alleen mogelijk is als alle betrokken partijen mee gaan denken over hoe we deze - op zich zeer ambitieuze - doelstelling kunnen gaan bereiken. Of we die 100% al in 2022 daadwerkelijk bereikt hebben is nog de vraag, maar in 2022 moet er wel beleid ontwikkeld (en wellicht deels al geïmplementeerd) zijn, dat op termijn leidt tot die 100% circulaire economie.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- een "Duurzaamheidsagenda" voor de lange termijn geformuleerd hebben, waarin ambitieuze maar ook realistische doelen geformuleerd worden om tijdig te voldoen aan de verdragen van Kyoto en Parijs.
- in (of naast) die "Duurzaamheidsagenda" ook voor deze raadsperiode al een aantal doelen te formuleren op het gebied van energietransitie, bijvoorbeeld op het gebied van het ontmantelen van aardgasaansluitingen in gebouwen.
- het afval- en grondstoffenbeleid zodanig te herformuleren dat 100% hergebruik, als onderdeel van een circulaire economie, het uitgangspunt is.

Wonen

Op dit moment is er in de gemeente Duiven sprake van verschillende ontwikkelingen. Zonder concrete actie moeten we concluderen dat de gemeente Duiven "leegloopt" en een krimpgemeente wordt. Daarnaast is sprake van snelle vergrijzing van de bevolking. Op dit moment constateren we ook dat de woningmarkt, zowel in het huur- als in het koopsegment, niet in balans is. De gemeenteraad van Duiven wil dat er met deze drie ontwikkelingen iets gebeurt. Zo weten we dat veel mensen die in Duiven werken daar niet wonen. Voor hen en hun gezinnen moet het aantrekkelijk worden om zich ook in Duiven te vestigen. Jongeren gaan vaak weg uit Duiven na hun middelbare schooltijd. Op dit moment doen we weinig om deze jongeren, na het behalen van een beroepskwalificatie, weer terug naar de gemeente Duiven te halen of te behouden. En we zullen, binnen de grenzen van het mogelijke, de woningmarkt weer in beweging moeten krijgen, onder andere door woningen in het segment betaalbare huur en koop te bouwen en ruimte te bieden aan experimentele woonvormen.

Vitaliseringsbeleid

Het keren van demografische ontwikkelingen (vergrijzing, leegloop) vergt meer dan alleen het opstellen van een woningbouwprogramma en goed overleg met de woningbouwvereniging. Het betekent ook een gedegen visie op hoe de gemeente Duiven een gemeente kan worden die een grote aantrekkingskracht heeft op jongeren en gezinnen met (kleine) kinderen. Onderwijs, sport, sociale en maatschappelijke voorzieningen, zorg, kunst en cultuur maar ook recreatie moeten daarbij integraal worden meegenomen. Samen met maatschappelijke organisaties, scholen, woningbouwvereniging en projectontwikkelaars in de woningbouw zal voor 2022 een "Vitaliseringsbeleid" moeten worden ontwikkeld. Deels gericht op het in beweging krijgen van de woningmarkt, deels gericht op het aantrekken van jongeren/starters op de woningmarkt en deels gericht op het overhalen van de "externe" beroepsbevolking in de gemeente Duiven om hier ook te komen wonen. Maar ook voor specifieke doelgroepen, met name starters, senioren en mensen met een lichamelijke handicap, moeten voldoende passende woningen beschikbaar zijn.

Wij willen in de periode 2018 - 2022:

- dat levensloopbestendig bouwen ten behoeve van jongeren, senioren en mensen met een lichamelijke handicap een impuls moet krijgen, zodat ook voor deze doelgroepen voldoende woningen aanwezig zijn (levensloopbestendigheid huur en koop).
- dat er een gericht "Vitaliseringsbeleid" opgesteld en geïmplementeerd wordt, dat gericht is op dynamiek in de woningmarkt, het aantrekkelijk maken van Duiven voor jongeren en starters op de woningmarkt (huur en koop) en het omvormen van Duiven van krimp- naar (gezonde) groeigemeente.

Economie en arbeidsmarkt

De gemeente Duiven heeft de afgelopen decennia enorm geïnvesteerd in zowel bedrijventerreinen als in het project "Vitaal Centrum Duiven". Toch ziet de gemeenteraad van de gemeente Duiven hier nog de nodige uitdagingen liggen. Zo is de leegstand in het centrum van Duiven te hoog en dreigt dit ten koste te gaan van de sfeer voor het winkelend publiek. Ook voor MKB-ondernemers is dit een ongewenste situatie. De raad wil dat de komende jaren intensief wordt samengewerkt met investeerders, ondernemers en inwoners om het centrum van Duiven levendig te maken en ook vitaal te houden in de toekomst. Met het huidige plan "Vitaal Centrum Duiven" als uitgangspunt moet een constructieve discussie worden gevoerd over het centrum. Gewijzigde omstandigheden door externe factoren kunnen hierbij mogelijk leiden tot nieuwe beleidskeuzes. Als bespreekpunt in de discussie moet in ieder geval de synergie tussen grootschalige detailhandel op de bedrijventerreinen en de kleinschalige detailhandel in het centrum van Duiven worden meegenomen.

Voor wat betreft de industrieterreinen heeft de gemeente Duiven een goede uitgangspositie, ook op het gebied van innovatieve bedrijven. Bedrijventerreinen moeten duurzaam en aantrekkelijk zijn voor bestaande en nieuwe ondernemingen. Die aantrekkelijkheid zit niet alleen in het fysieke, ook de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt moet in 2022 als speerpunt gezien worden. Meer en meer constateren we dat veel jongeren zonder een start- of beroepskwalificatie de arbeidsmarkt betreden, met soms zeer problematische gevolgen. Niet zelden leidt afstand tot de arbeidsmarkt tot langdurige werkloosheid, problematische schulden en uitsluiting. Daarom wil de gemeente Duiven optrekken met schoolbesturen (VO, MBO, HBO), werkgevers- en werknemersorganisaties en provincie om te zorgen dat er een "Actieplan beroepskwalificatie" ontwikkeld wordt, waarbij ook voldoende aandacht is voor voortijdige uitstroom van jongeren. De aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt is dan wel formeel geen gemeentelijke taak, dat neemt niet weg dat de gemeenteraad vindt dat de gemeente Duiven hierin een "aanjaagfunctie" op moet pakken.

Wij willen dat er in de periode 2018 - 2022:

- een aanpak ontwikkeld wordt, met alle relevante partijen, om het centrum van Duiven vitaal en levendig te maken en te houden.
- een "Actieplan beroepskwalificatie" komt om te zorgen dat alle jongeren met een adequate beroepskwalificatie de arbeidsmarkt betreden.

Lokaal Alternatief, Piet Dijkstra (fractievoorzitter)

VVD, Geert-Jan Schrijner (fractievoorzitter)

CDA, Henk Albers (fractievoorzitter)

SP, Gerard Wassing (fractievoorzitter)

GroenLinks, Chris Baltjes (fractievoorzitter)

D66 Duiven, Hans Egtberts (fractievoorzitter)

Pro Duiven, Wouter Smit (fractievoorzitter)

PvdA, Jasper Walraven (fractievoorzitter)

© 2018 - Foto's J.W. Egtberts

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad Duiven d.d. 18 december 2018,

de griffier,

de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg

drs. H.B.I. (Rik) de Lange